

UN PLET ENTRE JOSÉ BLASCO, D'ALMERIA, I CABANELLAS FRÈRES I CIA., DE MARSELLA, PROVA DEL COMERÇ AL 1826 DE PLOM AMB AQUESTA CAPITAL FRANCESA

A través dels estudis del professor Jordi Nadal hom coneix la importància que el plom ha tingut en els intents d'industrialització d'Andalusia¹, especialment a la província d'Almeria, on les mines del metall a què fem referència són riques i abundants. Els infinits usos del plom² feien d'aquest mineral un element important del comerç exterior espanyol, especialment a partir de la segona dècada del segle XIX, per darrera solament de l'exportació de vins i aiguardents.

Heus aquí, però, que no coneixiem cap text que d'una manera directa ens il·luminés sobre aquest important comerç. El text que presento ens aporta aquesta prova i per a una data tan inicial com la de 1826. I no sols això, sinó que endemés ens lliga aquesta explotació i exportació amb Catalunya, i molt concretament amb Barcelona.

Efectivament, a l'arxiu de la família Moragas, de Valls, he localitzat un exemplar, imprès a Marsella³, de la defensa que els advocats

1. J. NADAL, «Industrialización y desindustrialización del Sureste español, 1817-1913», *Moneda y Crédito*, núm. 120, 1972, pp. 3-80; *El fracaso de la Revolución Industrial en España, 1814-1913*, Ariel, Barcelona, 1975, esp. pp. 94 i seg.

2. Vegeu el text de Pérez Domingo citat pel professor Nadal en el llibre esmentat, p. 16, així com E. GONZÁLEZ LLANA, *El Plomo en España*, Madrid, 1949.

3. REPONSE pour le sieurs Joseph BLASCO, négociant à Almería, demandeur en revendication de 1200 quintaux de Plomb, et en dommanges intéréts, CONTRE les Sieurs AQUARONE Aîné et GIRAUD, syndics de la faillites de Sieurs CABANELLAS FRÈRES ET COMPAGNIE, et le sieur AQUARONES en particulier. Marius Olivé, Successeur de Mte. Brebion. imprimeur du Roi et de Mgr. L'Évêque. MARSEILLE. 47 pp.

francesos Maurandi i Hugues i el procurador Fèlix Blanchenay feren del comerciant almerià José Blasco demanant a la Cort de Marsella el retorn de la mercaderia de plom subministrada i no pagada, així com dels interessos acreditats pel temps transcorregut des de l'embarcament del plom fins a la data de devolució que s'exigeix.

He dit ja que aquesta defensa té un interès pel que es refereix a la prova d'aquest comerç del plom almerià, però al mateix temps el cas resulta doblement interessant donat que el tal Blasco fa enviar un exemplar de la demanda a «Messieurs Fidel Moragas & Fils à Barcelone», com consta a les portades de l'exemplar alludit. Sens dubte, vol dir que també els vallencs Moragas devien tenir interessos al respecte, interessos que avui per avui desconeixem, però que l'estudi que del comerç que d'aquesta família estic realitzant espero que ens aclarirà.

Centrant-nos en la demanda a què estem fent referència, he de dir que el ja alludit José Blasco, comerciant d'Almeria, va per un tracte el 17 de març de 1826 amb un representant de Cabanellas Frères i Cia., que era un membre de la família, Joseph Cabanellas. El tracte es tancà a la mateixa Almeria i constava de 1.200 quintars de plom en barra, que havia de ser lliurat entre el 15 d'abril i el 30 del mateix mes. El pagament s'havia de fer amb lletres girades als corresponents Douget de Gibraltar i Rian de Barcelona.

El cert es que el 27 d'abril la mercaderia fou embarcada a una bombarda de nom Marie Cécile, capitanejada per un tal Charitas, amb destinació a Marsella. La petita embarcació encara restà alguns dies a port fins que partí el 3 de maig. El 19 de maig arribà a Marsella restant en quarentena fins al 3 de juny.

Mentrestant, a Marsella, la companyia dels germans Cabanelles feia aigües. La fallida es produí el 28 d'abril, però no fou declarada judicialment fins al 30 de juny, encara que la seva obertura fos declarada pel 28 d'abril. Però tot aquest afer era desconegut a Almeria, i també a Barcelona i Gibraltar, fins que, amb la mercaderia de plom de viatge a la seva destinació pactada, les lletres foren retornades a Blasco a Almeria.

A partir d'aleshores, Blasco nomena els advocats i procurador citats per a la defensa dels seus interessos a Marsella. El fulletó a que fem referència recull tots els arguments legals, que no ve a tomb especificar, de l'intent de Blasco perquè els seus impagats entressin a ser considerats en la fallida de l'empresa francesa.

Per acabar aquesta petita ressenya, voldria recalcar el fet que, deixant de banda la manca d'interès que té per a nosaltres el resultat

de la demanda, aquesta ressalta la importància que el comerç de plom tenia per a Andalusia, però al mateix temps ens dóna noves pistes per a la investigació de les relacions comercials entre exportadors andalusos i empreses catalanes, en aquest cas, la de la família Moragas de Valls, afincats comercialment a Barcelona i a Tarragona.

ENRIC OLIVÉ SERRET

